

ידיעון אפי

האגודה הישראלית לפסיכומטריקה

יוני 2014

תוכן העניינים

דברי פתיחה

- 2 דברי העורכת / עינת נוטע-קורן
- 3 דברי היו"ר וחדשות המועצה / יואל רפ

מאמרי סקירה, דיווח, דעות

- 10 זיוף במבדקי אישיות כמושג בתיאוריה הפסיכומטרית / סול פיין
- חוק זכויות הסטודנט ומדיניות פרסום שאלוני בחינה באקדמיה /
- 13 צור קרליץ, ענת בן-סימון
- קווים מנחים ועקרונות להתפתחות עתידית של האגודה הישראלית לפסיכומטריקה /
- 16 אבי אללוף

פרויקטים ופיתוחים

- 18 כלי פרטני לאיתור חוזקות וקשיים במתמטיקה בכיתה ג' / חני שלטון
- 20 פרויקט ECOSTAR לרפורמה בהוראת השפה האנגלית בהשכלה הגבוהה / רות פורטס

כנסים מקצועיים בשנה הקרובה

- 21

על הידיעון

- 22 מטרות, תכנים, ועדה מייעצת

דברי העורכת

עינת נוטע-קורן, הרשות הארצית למדידה והערכה בחינוך (ראמ"ה)

שלום לקוראי הידיעון ולחברי אפי,

בידיעון זה אנו מגישים לכם כמה כתבות קצרות:

- סול פיין מציג הסתכלות פסיכומטרית חדשה על מושג הזיוף ושילובו בתורת המבחנים הקלאסית כגורם של טעות שיטתית.
- חני שלטון מעדכנת על כלי מעניין לאיתור קשיים המתגלים בראשית למידת המתמטיקה.
- רותי פורטס מעדכנת על שינוי תפיסה לגבי הוראת האנגלית כשפה זרה באוניברסיטאות בישראל והתאמתה לסטנדרטים אירופאיים, תוך מתן דגש על מיומנויות קריטיות לכל בוגר מוסד אקדמי (כמו שפה דבורה וכתובה).

בידיעון גם משולבים שני מאמרי דעה:

- אבי אללוף בוחן מחדש את מטרות אפי ומציע קווים מנחים להתפתחותה של אפי. הנושא מתחבר מאוד גם לדברי הפתיחה של יואל רפ באשר לייחודיות של המקצוע שלנו על גווניו, ועל ההכרח להמשיך ולפתח אותו. נראה שהדבר נכון במיוחד בימים אלו שבהם האקדמיזציה של המקצוע בארץ הולכת ודועכת.
 - צור קרליץ וענת בן סימון מביעים הסתייגות מההכרח לפרסם מבחנים של קורסים באוניברסיטאות בארץ ודנים בהשלכות של חובה זו על איכות המבחנים.
- כפי שמציין יואל בדבריו, אנו בוחנים בימים אלו אפשרויות לשינוי פורמט הידיעון, כשהכוונה היא להעלות את מספר הקוראים מבלי להעמיס בקריאה מרובה.
- אחד הרעיונות שעלו הוא להעביר באופן שוטף, לפי הצורך, הודעות ועדכונים קצרים: עדכונים על כנסים; עדכונים על פרויקטים שונים; דעות בסוגיות שונות; המלצות על ספרים חדשים ומעניינים בתחום וכד'.
- כדי לאפשר זאת, אנו מבקשים מכם לשלוח לנו באופן **תדיר** (ולא רק בהתאם ללו"ז מוכתב מראש) כל עדכון או חומר שאתם מוצאים רלוונטי ועשוי לעניין את קהל החברים.
- באותו האופן, תוכלו לשלוח תגובות לכתבות (שפורסמו בידיעון זה או שיפורסמו בעתיד) באופן אישי לכותבים, ואם אתם מוצאים לנכון אז גם אלינו – כך שנפיץ לכל תפוצת הקוראים.
- אסיים בברכות **לד"ר יואל רפ** על כניסתו לתפקיד יו"ר אפי, **ולד"ר חגית גליקמן** על מינויה למנכ"לית ראמ"ה.

קריאה מהנה,

עינת נוטע קורן

enotea.rama@education.gov.il

דברי היו"ר וחדשות המועצה

יואל רפ, הרשות הארצית למדידה והערכה בחינוך (ראמ"ה)

חברי אפי יקרים,

בתום הכנס האחרון של אפי, שבו חגגנו את יום-הולדתה העשירי של האגודה, מוניתי ליו"ר אפי. החלפתי את ד"ר ענת בן-סימון, עמיתתי מהמרכז הארצי לבחינות ולהערכה, ובהזדמנות זו אני מבקש להודות לה על פועלה ועל שהובילה את אפי בשנתיים הקודמות בהצלחה רבה. כבוד רב הוא לי לעמוד בראש האגודה, המאגדת את העוסקים בתחום הפסיכומטריקה על גווניה והיבטיה הרבים, ועובדים בארגונים שונים ומגוונים.

מדובר אולי בעיסוק שבחרנו בו כי סברנו ש"להיות רואה חשבון זה מלהיב מדי", ואולי רובנו "התגלגלנו" למקצוע למרות שבילדותנו לא בקשנו להיות פסיכומטריקאים או "מומחים למבחנים"; אך אני מאמין כי רובנו שבעי רצון ממנו. העובדה כי האגודה, בת כ-200 החברים, קיימת כבר עשור, מצביעה על כך שאולי, אחרי הכל, יש בו, במקצוע שלנו, "משהו". יש בו עניין אקדמי וחברתי, התפתחות מקצועית, גיוון, תחושת עשייה ותרומה לחברה ולמדינה. התרומה של המקצוע שלנו חורגת ממעבדת המחקר וממסד הנתונים שבמחשב האישי שלנו, היא לא רק אקדמית ומחקרית, אלא בעיקר יישומית, בתחומי המיון וההשמה (להשכלה גבוהה, לתפקידים שונים בכירים או מקצועיים), בתחומי המדידה וההערכה בחינוך ועוד. המקצוע משלב בתוכו היבטים כמותניים ומחקריים לצד היבטים רכים יותר, אנושיים, בין-אישיים ו"איכותניים", הוא מבוסס על הרבה ניסיון והכרות עם נתונים, אך גם על הכרות טובה עם אנשים ותחומים במדעי החברה והחינוך, עם הרקע התאורטי, המושגים והמודלים הנותנים פשר לנתונים שאנו אוספים ומעניקים משמעות למסקנות העולים מהם. לעיסוק שלנו השלכות משמעותיות בצמתים החשובים בחיי האזרח והחברה במדינה מפותחת מודרנית בעלת תרבות מערבית. ההשלכות הלא ישירות אף ארוכות טווח ורחבות היקף יותר. הנתונים הנאספים חורצים גורלות, קובעים ומשפיעים על בחירותיו של אדם, של ארגון, ומהווים חלק בלתי נפרד מתרבות שלמה.

כנס העשור שלנו היה מיוחד ויזכר להרבה שנים. הכנס הצטיין לא רק ברמה הגבוהה של ההרצאות והעבודות שהוצגו בו, אלא גם בזכות העובדה שתיבלנו אותו במופעים קומיים והומור – מופע "האוסקר" של צמד היו"רים של הכנס – ליאת בסיס וחנן גולדשמידט, אתר פייסבוק ייעודי, ומושב אלטרנטיבי, שהדי הצחוק שעלו במהלכו נשמעו למרחוק. בהזדמנות זו תודה ליו"רים, למזכירת האגודה שרה שפירא, ולכל שאר התורמים לארגון הלוגיסטי של הכנס כמו גם לצדדים התוכניים שבו (מציגי העבודות, שופטי ההצעות וכו').

אני שמח לצרף כאן את תוצאות סקר המשוב שלכם, המשתתפים בכנס, הנוגעות לכנס על כל היבטיו: מיקומו, תכניו, והחלקים הקומיים שלו. התוצאות משקפות את העמדות של כמחצית ממשתתפי הכנס שבחרו להשיב לסקר ולכן אינן מייצגות בהכרח את כל באי הכנס. המשיבים הוסיפו לתגובותיהם המספריות הערות מילוליות ואיכותניות שסייעו בפרשנות הנתונים. תודה לחבר המועצה, צור קרליץ, שחיבר את המשוב הממוחשב וריכז את תוצאותיו.

תוצאות המשוב לכנס אפי 2014*:

כפי שאפשר להתרשם, מרבית המשיבים היו מרוצים מן הכנס (מעל 90% מרוצים או מרוצים מאוד). במישור הלוגיסטי-ארגוני, הייתה שביעות רצון מהליך ההרשמה, מהאוכל והכיבוד בהפסקות, מהשיחולק ומאורך ההרצאות. מאידך, עלתה אי נחת ממקום הכנס (קרוב ל-40% היו מרוצים במידה מועטה או כלל לא מרוצים). אי שביעות הרצון התמקדה בעיקר באולמות שבהם נערכו ההרצאות (כמחצית מהמשיבים הביעו אי שביעות רצון).

במישור התוכני, הכנס התקבל בשביעות רצון סבירה, רק כ-13 - 16 אחוז מהמשיבים היו לא מרוצים או מרוצים במידה מועטה מתוכני ההרצאות, מהמגוון שלהם או מההתאמה לתחום התוכן של המשיב. עם זאת, כ-20% מהמשיבים חשבו כי לפחות אחת ההרצאות לא התאימה לכינוס או שלא הייתה צריכה להיכלל בו. מעיין בתגובות הפתוחות שליוו שאלה זו, אפשר לראות מגוון רב של תשובות, כלומר, אנשים שונים חשבו שהרצאות שונות היו לא מתאימות, וזאת מסיבות שונות ומשונות. באגודה שבה קיים מגוון רב של עיסוקים ותחומי תוכן ועניין בקרב הבאים, הדבר כמובן מתקבל על הדעת. מאידך, נראה שהמושב האלטרנטיבי "סחף" את חברי אפי: 92% היו שבעי רצון ממנו.

מועצת אפי לוקחת לתשומת ליבה את הבעייתיות במקום הכנס (כנראה בשל מבנה האולמות ומיקום המסך שהקשה על המרצים ועל המאזינים כאחד), והחליטה כי אם הבעיות המבניות באולמות של מרכז וואהל לא יפתרו, לא נקיים שם כנס בעתיד.

נושא נוסף שעלה מהמשוב הוא כי כרבע מהמשתתפים חשבו שהכנס ארוך מדי. גם כאן, נשתדל לקחת זאת בחשבון בכנסים הבאים. עם זאת, לנגד עינינו עומד גם הצורך לאפשר ייצוג של ארגונים רבים ושל נושאים מגוונים בכנס, וכן המגבלות בקיום מושבים מקבילים רבים. בעניין זה, שימו לב כי רק כשליש מהמשיבים הביעו רצון ליותר ממושב מקביל אחד בכנס.

בנוסף לשאלות הרגילות, שאלנו במשוב הנוכחי שאלות אודות כוונת המשתתפים ליטול חלק בכנס הבא שיתקיים בפברואר 2015, אם כמאזינים ואם כמציגים. ההצהרה כמובן אינה מחייבת אך מלמדת על הלך הרוח, ובמידה מסוימת גם על שביעות הרצון מהכנס שהיה. ובכן, למרות שכ-90% מהמשיבים היו שבעי רצון באופן כללי מכנס 2014, רק כשלושה רבעים מהם מאמינים כי יבואו לכנס גם בשנה הבאה. מאידך, מעל למחצית המשיבים מאמינים כי הם ישתתפו באופן אקטיבי בכנס הבא, כלומר, יגישו הצעה להצגה בכנס או לפחות ישקלו זאת בחיוב.

* כל השכיחויות היחסיות המופיעות בטבלאות שלהלן (עמודות האחוזים) מחושבות מתוך 112 משיבים. זאת, גם בשאלות שבהן מספר המשיבים היה קטן מ-112. על כן, ישנן שאלות שבהן סכום השכיחויות היחסיות אינו 100%.

שביעות רצון מהיבטים לוגיסטיים

באיזו מידה את/ה מרוצה מהיבטים הבאים של הכינוס השנה?

הליך ההרשמה

0%	0	כלל לא מרוצה
4%	4	מרוצה במידה מועטה
25%	28	מרוצה
71%	80	מרוצה מאד

איכות ארוחת הצהריים

2%	2	כלל לא מרוצה
5%	6	מרוצה במידה מועטה
30%	34	מרוצה
61%	68	מרוצה מאד

איכות הכיבוד בהפסקות

1%	1	כלל לא מרוצה
4%	4	מרוצה במידה מועטה
34%	38	מרוצה
61%	68	מרוצה מאד

וואהל סנטר (מקום הכינוס)

9%	10	כלל לא מרוצה
29%	32	מרוצה במידה מועטה
29%	33	מרוצה
33%	37	מרוצה מאד

האולם הגדול (שבו היו הרצאות בפורום המלא)

21%	24	כלל לא מרוצה
35%	39	מרוצה במידה מועטה
24%	27	מרוצה
18%	20	מרוצה מאד

האולם הקטן (שבו היו רק מושבים מקבילים)

7%	8	כלל לא מרוצה
29%	32	מרוצה במידה מועטה
30%	34	מרוצה
15%	17	מרוצה מאד

השי למשתתפים (מטריה עם לוגו של אפי)

4%	4	כלל לא מרוצה
8%	9	מרוצה במידה מועטה
32%	36	מרוצה
46%	52	מרוצה מאד

שביעות רצון מהיבטים מבניים

כיצד היית מציע/ה לשנות את אורך הכינוס

1%	1	להאריך
26%	29	לקצר
68%	76	לא לשנות

כיצד היית מציע/ה לשנות את אורך ההרצאות

7%	8	להאריך
1%	1	לקצר
87%	97	לא לשנות

כיצד היית מציע/ה לשנות את אורך ההפסקות

3%	3	להאריך
10%	11	לקצר
83%	93	לא לשנות

בנוגע למושבים מקבילים בכנס אפי בעתיד, כדאי ש-

10%	11	לא יהיו כלל מושבים מקבילים בכינוס
34%	38	יהיה מושב מקביל אחד
33%	37	יהיה יותר ממושב מקביל אחד
17%	19	אין לי דעה בנושא

שביעות רצון תכנית

באיזו מידה את/ה מרוצה מההיבטים הבאים של הכינוס השנה?

מגוון נושאי ההרצאות

1%	1	כלל לא מרוצה
5%	6	מרוצה במידה מועטה
47%	53	מרוצה
46%	51	מרוצה מאד

התאמת ההרצאות לתחומי העניין שלך

1%	1	כלל לא מרוצה
16%	18	מרוצה במידה מועטה
59%	66	מרוצה
24%	27	מרוצה מאד

איכות ההרצאות (מבחינה מקצועית)

2%	2	כלל לא מרוצה
11%	12	מרוצה במידה מועטה
56%	63	מרוצה
28%	31	מרוצה מאד

האם היו לדעתך הרצאות שאינן מתאימות לכינוס של האגודה הישראלית לפסיכומטריקה או שלא היו צריכות להיכלל בכינוס מסיבות אחרות?

19%	21	כן
59%	66	לא
13%	15	לא יודע/ת

המושב האלטרנטיבי

2%	2	כלל לא מרוצה
6%	7	מרוצה במידה מועטה
25%	28	מרוצה
57%	64	מרוצה מאד

שביעות רצון כללית

שביעות רצון מהכנס באופן כללי

1%	1	כלל לא מרוצה
5%	6	מרוצה במידה מועטה
47%	53	מרוצה
46%	51	מרוצה מאד

לגבי כינוס אפי בשנת 2015 – מה הסיכוי שתשתתפי/י בכינוס הבא של אפי?

2%	2	רוב הסיכויים שלא
20%	22	אולי כן
77%	86	רוב הסיכויים שכן

לגבי כינוס אפי בשנת 2015 – מה הסיכוי שתגישי/י הצעה לכינוס הבא של אפי?

42%	47	רוב הסיכויים שלא
42%	47	אולי כן
13%	15	רוב הסיכויים שכן

דיווח על פעילות המועצה

בתום הכנס נכנסה לתפקידה המועצה החדשה. חברי המועצה הם: יואל רפ (יו"ר מכהן), אייל גמליאל (יו"ר נבחר), ענת בן-סימון (יו"ר יוצאת), צור קרליץ, ספי פומפיאן, ריטה סבר, חנן גולדשמידט, שרה שפירא. חברי ועדת הביקורת הם: יובל בן-דב, נדב פודולר.

המועצה החדשה התכנסה פעם אחת בחודש מאי. לאחר סקירת מצבה הכלכלי המאוזן של האגודה, החלה בעבודתה לארגון הכנס ה-11 שיתקיים השנה באזור ירושלים ביום ד', ה-4 בפברואר 2015, ט"ו בשבט התשע"ה. כמו כן המועצה פועלת לחדד את הקריטריונים וכללי השיפוט של העבודות המוגשות לתחרות פרס אפי. לבסוף, המועצה מבקשת להתחיל בתהליך של הפיכתה לעצמאית מבחינה כלכלית, ובתוך כך לצמצם את התלות במשאבים כספיים ובכוח אדם הנתרמים לה לצורך כך. אנו מבקשים גם לבחון מחדש את הפורמט של הידיעון על מנת להפכו לנגיש יותר לקורא ולידידותי יותר לחברי האגודה.

נשמח להמשיך ולעדכן,

בהצלחה לכולנו, שתהיה שנה פסיכומטרית פוריה!

שלכם,

ד"ר יואל רפ

יו"ר אפי

זיוף במבדקי אישיות כמושג בתיאוריה הפסיכומטרית

סול פיין, מידות

זיוף במבדקי אישיות בתהליך המיון הוא נושא המעסיק את המומחים בתחום זה למעלה מ-80 שנה (Vernon, 1934). זיוף, המכונה באנגלית "faking", מוגדר כניסיון מכוון של הפרט לעוות את תשובותיו במטרה להציג את עצמו באור חיובי יותר (McFarland & Ryan, 2000). להתנהגות זו יכולת פוטנציאלית להשפיע על המבנה הגורמי המתקבל של המבחן, על הנורמות, על התוקף ועל החלטות המיון. אכן, מחקרי מטה-אנליזה מצביעים על כך שמועמדים לעבודה מצליחים "לשפר" את ציוניהם בשאלוני דיווח עצמי בשיעור של עד כחצי סטיית תקן (Birkeland, Manson, Kisamore, Brannick, & Smith, 2006) ושכ-30% מן המועמדים לעבודה צפויים לזייף במבחנים (Griffith & Converse, 2012). למרות זאת, השפעות הזיוף בפועל על תוקף המבנה ועל תוקף הניבוי במערכי מיון עדיין אינן ברורות ואינן מובנות במלואן (Ziegler, MacCann, & Roberts, 2012).

בעוד שקיימות שיטות שונות למדידת זיוף, רובן מתקשות מאוד לתקן סטטיסטית ציונים שזויפו (Burns & Christiansen, 2011). חלק מבעיה זו בפרט, ומבעיית אי-הבנת תופעת הזיוף בכלל, נובע מהאופן בו מוגדר זיוף כמושג פסיכומטרי. מרבית חוקרי התחום כיום עברו תהליך של שינוי גישה בנושא, מתפיסת מושג הזיוף כתכונת אישיות (למשל רצייה חברתית) לתפיסתו כהתנהגות מכוונת מטרה (Ziegler et al., 2012). התנהגות שבמהלכה הזיוף מושפע ממגוון גורמים אישיים ומצביים. ספציפית, החלטת הפרט לזייף במבחן מסוים והמידה שבה החליט לזייף, מושפעות מתכונות אישיותיות (למשל מצפוניות). מעמדות (למשל דעות בנוגע לזיוף), ממוטיבציה (למשל הצורך במשרה) ומגורמים נוספים במונחים של אותם הגורמים הרבים. Heggstad (2012) עשה זאת בהציגו מודל פסיכומטרי תיאורטי של זיוף, כפי שיתואר בקצרה להלן. כידוע לנו, על פי תורת המבחנים הקלאסית הציון של נבדק במבחן הינו פונקציה של הציון האמיתי שלו ושל הטעות האקראית. כדלקמן:

$$X = T + E$$

כאשר X מייצג את הציון הנצפה; T את הציון האמיתי; ו- E את הטעות האקראית. בנוסף לכך, כשבוחנים קבוצה של ציונים נצפים, השונות בציונים אלה (אשר תשפיע על התוקף שלהם) ניתנת לביטוי באופן הבא:

$$\sigma_X^2 = \sigma_T^2 + \sigma_E^2$$

כאשר σ_X^2 היא השונות בציונים הנצפים; σ_T^2 היא השונות בציונים האמיתיים; ו- σ_E^2 היא השונות בטעות. חשוב לציין כי ההנחה התיאורטית הבסיסית כאן היא שהטעות איננה ידועה, איננה שיטתית ואינה קשורה לציון האמיתי (למשל טעות המדידה).

טעויות או הטיות ידועות ושיטתיות הן דבר אחר. הן צפויות לחזור על עצמן, למשל, במבחנים חוזרים המתבצעים במצבים דומים, ולפיכך, מהוות מעצם הגדרתן חלק מהציון האמיתי (Crocker & Algina, 1986). לדוגמה, הזיוף כאמור הוא התנהגות שיטתית הנובעת ממערך שלם של גורמים מוטיבציוניים

במצבים עתירי-סיכון, ולפיכך עליו להיתפס, מושגית, כחלק מהציון האמיתי של המועמד הנבחן (אך לא בהכרח כשמדובר בציון במצב מועט-סיכון). הציון הנצפה שהושג על ידי המועמד הנבחן עשוי על כן להיות מבוטא באופן הבא:

$$X_{applicant} = (T_T + (T_{F1} + T_{F2} + T_{F3} + \dots T_{Fn})) + E$$

כאשר $X_{applicant}$ הוא הציון הנצפה בתכונת אישיות נמדדת בעלת הפוטנציאל לזיוף; T_T הוא הציון האמיתי באותה תכונה; T_{F1} עד T_{Fn} הם גורמים אפשריים שונים שמשפיעים על הזיוף; ו- E הוא הטעות האקראית.

כשבוחנים את השונות הנצפית בקבוצת מועמדים, יש לשים לב לכך שהגורמים לזיוף המתווספים לציון האמיתי יכולים להכיל שונות משותפת בינם לבין עצמם ובינם לבין הציון האמיתי. למשל, בין מצפוניות (כציון אמיתי) לבין מידת הצורך בתפקיד (כגורם לזיוף). כתוצאה מכך, השונות הכוללת בציון הנצפה שהושג בפועל, תהיה גדולה יותר מהשונות של הציון האמיתי בלבד, כדלקמן:

$$\sigma_{x_{applicant}}^2 = \left(\sigma_{T_T}^2 + \left(\sigma_{T_{F1}}^2 + \sigma_{T_{F2}}^2 + \dots \sigma_{T_{Fn}}^2 \right) + \left(2\sigma_{T_T, Fn} + \dots 2\sigma_{Fn-1, Fn} \right) \right) + \sigma_E^2$$

כאשר $\sigma_{T_T}^2$ היא השונות בציון האמיתי של תכונת האישיות; $\sigma_{T_{F1}}^2$ עד $\sigma_{T_{Fn}}^2$ הן השונות של הגורמים לזיוף שבאופן סיסטמטי משפיעים על הציונים הנצפים שהושגו בפועל; $2\sigma_{T_T, Fn} + \dots 2\sigma_{Fn-1, Fn}$ הם מונחי השונות המשותפת של הקומבינציות האפשריות בין הגורמים. בהתבסס על תפיסה מושגית זו של תופעת הזיוף מנקודת מבט פסיכומטרית תיאורטית טהורה, הזיוף אינו ציון בודד, אלא מערכת מורכבת של גורמים, שיכולים להשפיע באופן שונה על הציון הנצפה, בקרב אנשים שונים ובמצבים שונים. לאור זאת, העובדה שהזיוף נמדד בפועל כמעט דרך קבע כציון בודד בלבד (לדוגמה כניהול רושם) עשויה להסביר חלק מהקשיים וחוסר העקביות המדווחים בספרות המקצועית המתייחסת להשפעות הזיוף, להיקף התופעה וליכולת לתקן ציונים מזויפים. למרות שהמשימה למדוד כל אחד מגורמי הזיוף הרבים עלולה להיות קשה ומפרכת, נדמה כי אין בנמצא ברירה אחרת טובה יותר, אם ברצוננו להבין את התופעה לעומקה.

מקורות

Birkeland, S. A., Manson T. M., Kisamore, J. L., Brannick, M. T., & Smith, M. A. (2006). A meta-analytic investigation of job applicant faking on personality measures. *International Journal of Selection and Assessment*, 14, 317-335

Burns, G. N., & Christiansen, N. D. (2011). Methods of measuring faking behavior. *Human Performance*, 24, 358-72.

Crocker, L., & Algina, J. (1986). *Introduction to classical and modern test theory*. Belmont, CA: Wadsworth, Thomson Learning.

Griffith, R. L., & Converse, P. D. (2012). The rules of evidence and the prevalence of applicant faking. In M. Ziegler, C. MacCann, & R. Roberts (Eds.), *New perspectives on faking in personality assessments* (pp. 34-52). Oxford, UK: Oxford University Press.

Heggestad, E. D. (2012). A conceptual representation of faking: Putting the horse back in front of the cart. In M. Ziegler, C. MacCann, & R. Roberts (Eds.), *New perspectives on faking in personality assessments* (pp. 87-101). Oxford, UK: Oxford University Press.

McFarland, L. A., & Ryan, A. M. (2000). Variance in faking across noncognitive measures. *Journal of Applied Psychology*, 85, 812-821.

Snell, A. F., Sydell, E. J., & Lueke, S. B. (1999). Towards a theory of applicant faking: Integrating studies of deception. *Human Resource Management Review*, 9, 219-242.

Vernon, P. E. (1934). The attitude of the subject in personality testing. *Journal of Applied Psychology*, 18, 165-177.

Ziegler, M., MacCann, C., & Roberts, R. (2012). Faking: Knowns, unknowns, and points of contention. In M. Ziegler, C. MacCann, & R. Roberts (Eds.), *New perspectives on faking in personality assessments* (pp. 3-15). Oxford, UK: Oxford University Press.

לשאלות או הערות בנושא הכתבה ניתן לפנות אל:

סול פיין saulfine@zahav.net.il

חוק זכויות הסטודנט ומדיניות פרסום שאלוני בחינה באקדמיה

צור קרליץ, ענת בן-סימון, מאלו

חוק זכויות הסטודנט, התשס"ז-2007, הינו חוק המחייב את המוסדות המוכרים להשכלה גבוהה. סעיף 15 (ג) בחוק מוקדש למבחנים ובו נאמר -

"מוסד יאפשר לסטודנט לעיין בכל מחברת בחינה שנבחן בה ובכל עבודה מסכמת בקורס שהגיש לאחר בדיקתן ופרסום הציונים שלהן, וכן רשאי הוא לקבל העתק מהן, בתמורה לעלות העותק."

החוק נועד להבטיח את זכויותיהם של הסטודנטים משני היבטים:

- א. הזכות לעיין בבחינה לשם קבלת מידע מלא על האופן שבו הוערכה הבחינה שלהם ובמקרים שבהם אינם מסכימים עם ההערכה אף לערער עליה
- ב. הזכות לקבל לידיהם העתק של מחברת הבחינה ושל תוצרי עבודתם

לגבי הזכות הראשונה, אין עוררין על כך שיש לאפשר לכל סטודנט לעיין בבחינה, בתשובותיו, ובאופן בו הן הוערכו. באופן זה מתאפשר לסטודנט להבין טוב יותר את הפער בין ביצועיו לבין הביצוע הנדרש, ובכך ללמוד מטעויותיו, או לחילופין, לזהות בעיה באופן הערכת הבחינה.

לעומת זאת, הזכות השנייה בעייתית יותר. החוק קובע שכל סטודנט רשאי לקבל, תמורת תשלום, עותק של תוצרי עבודתו, כלומר, את מחברת הבחינה או העבודה המסכמת בקורס. מתן העתק לסטודנט כמוהו כפרסום הבחינה ברבים, מכיוון שאין שום דרך למנוע מהסטודנט לחלוק את העתק הבחינה עם אחרים.

החוק אינו מגדיר באופן מפורש מהי מחברת בחינה - האם הכוונה לשאלון הבחינה, לגיליון התשובות של הסטודנט, או לשניהם. במקרים מסוימים (כאשר הסטודנט מסמן או כותב את תשובותיו במחברת הבחינה), כוללת מחברת הבחינה הן את שאלון הבחינה והן את גיליון התשובות. במקרים אחרים (כאשר גיליון התשובות מופרד משאלון הבחינה) מדובר בשני טפסים נפרדים. על כן, החוק אינו קובע במפורש שהמוסד חייב לספק לסטודנט עותק של שאלון הבחינה, ונגזר מכך שההחלטה אם לפרסם את שאלון הבחינה או לא היא בידי המוסד. מהלשכה המשפטית של המל"ג נמסר שלהבנתם המונח "מחברת בחינה" מתייחס למחברת התשובות של התלמיד. יתר על כן, נראה כי זהו גם הפירוש המקובל על התאחדות הסטודנטים, כפי שכתוב באתר ההתאחדות: "לאחר קבלת ציוניהם על מבחנים או עבודות מסכמות, הסטודנטים והסטודנטיות זכאים לעיין במחברת הבחינה הבדוקה או בעבודה הבדוקה. יחד עם זאת, מוסד יכול להכריז על שאלון הבחינה כחסוי ולא להציגו לסטודנטים."

בשל העמימות של לשון החוק בנוגע להגדרה של מחברת הבחינה, החוק מפורש באופן שונה בכל מוסד, ואף בחוגים שונים באותו המוסד. בעוד שבכל המוסדות נהוג לקיים מועד ערעור שבו ניתן לעיין בבחינה, ישנה שונות גדולה לגבי אופן מתן העתק של שאלון הבחינה לסטודנטים או פרסומו באתר

הקורס. בחוגים מסוימים לא מקובל לתת העתק של שאלון הבחינה (לדוגמה, בבתי"ס לרפואה), בחוגים אחרים חובה לפרסם את כל שאלוני הבחינה בכל המועדים (לדוגמה, באוניברסיטה העברית), ואילו בחוגים אחרים ההחלטה בנוגע לפרסום שאלון הבחינה נתונה לשיקולו של המרצה (לדוגמה, בחוגים שונים בטכניון ובאוניברסיטת בן-גוריון).

בהקשר זה חשוב להבין כי מטרתו העיקרית של החוק היא לעגן את זכותו של הסטודנט על תוצרי עבודתו ולא דווקא לספק לו את שאלון הבחינה שהוא לצורך העניין תוצר עבודתו של סגל ההוראה. עם זאת, כדי להבטיח את הזכות של הסטודנט לקבל מידע מלא על האופן בו הוערכה הבחינה ולאפשר לו לערער על ההערכה, יש לאפשר לכל סטודנט לראות הן את שאלון הבחינה והן את גיליון התשובות שלו ובכלל זה ההערכות שניתנו לתשובותיו בבחינה. אולם, אם המוסד מאפשר לסטודנטים לקבל לידיהם עותק של שאלון הבחינה אזי הפריטים מתפרסמים ברבים ולא ניתן להשתמש בהם שנית.

ובכן, מה נכון לעשות, לתת או לא לתת עותק של שאלון הבחינה?

תהליך הפיתוח של מבחנים במוסדות להשכלה גבוהה הוא ארוך ומורכב. נדרשת השקעה רבה כדי להבטיח כיסוי מלא ומייצג של חומר הלימוד, לוודא את איכות השאלות ולוודא הלימה בין נוסחי המבחן המועברים במועד א' ובמועד ב' הן מבחינת ייצוג תכני הלימוד והן מבחינת רמת הקושי של המבחן. זאת ועוד, מרצים נדרשים לעיתים קרובות לחבר גם נוסח שלישי של המבחן המועבר למספר זניח של סטודנטים במועד ג'.

ההשקעה העצומה הנדרשת לפיתוח מבחן איכותי מוצדקת בעיקר אם ניתן לשמור את השאלות הטובות ב"בנק פריטים" ולעשות בהן שימוש חוזר לאורך השנים בנוסחי בחינה חדשים. כאשר מוטלת על המרצים חובת פרסום מלא של כל המבחנים המועברים במועדי א' ו-ב', לרוב יש למרצים מוטיבציה נמוכה מאוד להשקיע בפיתוח מבחן איכותי.

כמו כן, מכיוון שמאגר השאלות העוסקות בנושאים המרכזיים שנלמדו הוא סופי, אין למרצים בררה אלא למחזר בשינויים קלים שאלות שפורסמו, או להרבות בשאלות העוסקות בנושאים שוליים יותר שהן מטבע הדברים קלות יותר לחיבור. למותר לציין שמגמות אלה גוררות בהכרח ירידה באיכות המבחנים המועברים בסיכום קורס.

במצב העניינים הנוכחי שבו נדרשים המרצים לפרסם את שאלון הבחינה הנזק הנגרם מפרסומו הוא כפול: הסטודנטים נפגעים מכך מכיוון שהם מקבלים מבחנים גרועים, והמרצים נפגעים מכך מכיוון שהם משקיעים עבודה רבה בתוצר חד-פעמי.

לפיכך, לדעתנו מן הראוי שהמוסדות יעמדו מאחורי המרצים ויבטלו את הנוהל שבו נדרשים המרצים לפרסם את שאלון הבחינה או לתת את השאלון לסטודנטים. ביטול נוהל זה יאפשר למרצים לעשות שימוש חוזר בשאלות (כמובן שמדי פעם מרצים יצטרכו לרענן את בנק הפריטים ולחבר שאלות חדשות לפי הצורך, אולם זה יעשה בהיקף מצומצם יחסית למתבקש כיום).

אנו מציעים את המודל הבא. מרצים שאינם מעוניינים לפרסם את שאלון הבחינה, יכינו טופס נפרד לשאלון הבחינה וטופס נפרד לגיליון התשובות. במועד שייקבע לצורך ערעור, הסטודנטים יוכלו לעיין בשני הטפסים בנוכחות נציג מסגל ההוראה. סטודנט המבקש לקבל העתק של מחברת הבחינה יוכל לקבל לידייו רק את גיליון התשובות שלו וההערכות שניתנו לתשובותיו. כלומר, הסטודנט יקבל לידייו אך ורק את הטופס הכולל את תוצרי עבודתו. שאלון הבחינה לא יימסר לסטודנטים ולא יועלה לאתר הקורס. למותר לציין שמרצים שיבחרו בכך יוכלו לפרסם את שאלון הבחינה כולו.

יש לדעת כי גם במודל זה קיימת סכנה לחשיפת פריטים בשל נוהג "השחזורים" שבמסגרתו הסטודנטים מחלקים ביניהם את שאלות הבחינה, במהלך העיון משנן כל סטודנט את הניסוח של שאלה אחת ובתום העיון נעשה מאמץ לשחזר את השאלון כולו. עם זאת, הסבירות שכל פריטי המבחן ייחשפו באופן זה קטנה יותר מהוודאות בחשיפתם עקב פרסום שאלון הבחינה במלואו.

לשאלות או הערות בנושא הכתבה ניתן לפנות אל:

צור קרליץ tzur@nite.org.il

קווים מנחים ועקרונות להתפתחות עתידית של האגודה הישראלית לפסיכומטריקה

אבי אללוף, מאלו

אחרי כמה שנים טובות במועצת אפי וקצת יותר מכך שנים בנושאי פסיכומטריקה, גיבשתי מעין "חזון", קווים מנחים ועקרונות, להתפתחות עתידית של האגודה הישראלית לפסיכומטריקה. את הרעיונות שאבתי מעקרונות אפי המופיעים להלן, מהפעילות של ארגונים אחרים העוסקים במבחנים, דוגמת NCME ו-ITC, ומהבנתי את תחום הפסיכומטריקה בישראל. הרעיונות שלי להתפתחות עתידית מופיעים בהמשך, לאחר תזכורת קצרה באשר למטרות אפי כפי שנוסחו על ידי מועצת אפי סמוך להיווסדה של האגודה:

מטרות האגודה הישראלית לפסיכומטריקה (אפי):

- לעודד את הפעילות בתחום הפיתוח והיישום של מבחנים סטנדרטיים ושיטות להערכת ביצוע.
- לקדם את המחקר והעשייה בתחומי המדידה החינוכית והפסיכולוגית.
- לשכלל את שיטות ההערכה וכלי המדידה ולבסס את יישומם המושכל.
- להתוות, להעריך ולהפיץ כלים מתודולוגיים עדכניים ושיטות הערכה חדשות.
- להתריע על שימוש לקוי במבחנים ועל פרשנות מוטעית של תוצאותיהם.
- לעודד קשר מקצועי, חילופי מידע ושיתוף פעולה בין העוסקים בתחום המדידה וההערכה.

חטיבות באפי – בפסיכומטריקה בישראל, כמו גם במקומות אחרים בעולם, תופס המחקר על המבחנים החינוכיים, כולל המיון להשכלה בשלביה השונים, את המקום המרכזי, בהשוואה למחקר על מבחנים אחרים, למשל תעסוקתיים וקליניים. הביטוי לכך באגודת אפי הוא בתכני ההצגות בכנסים ובהרכב חברי מועצת האגודה. בכנס אפי האחרון (2014) הייתה הרצאה אחת בנושא תעסוקתי מתוך כ-20 הרצאות, וזה בוודאי מעט מאד. כדי להגשים את מטרות אפי שלעיל, "לעודד את הפעילות בתחום הפיתוח והיישום של מבחנים סטנדרטיים" ו-"לקדם את המחקר והעשייה בתחומי המדידה החינוכית והפסיכולוגית" מוצע בזאת כי קיום הצגות במגוון תחומי המחקר בכנס, יהווה שיקול מרכזי בשיפוט ההצעות המוגשות. בנוסף, מומלץ שגם במועצה יהיה ייצוג לתחומים השונים. במילים אחרות ליצור חלוקה לחטיבות.

הפצת ידע – שתי מטרות של הארגון הן "לשכלל את שיטות ההערכה וכלי המדידה ולבסס את יישומם המושכל." וכן "להפיץ כלים מתודולוגיים עדכניים ושיטות הערכה חדשות". לשם כך מוצע שאפי תיזום מיני-קורסים לחברי הארגון בנושאים מתודולוגיים. קורס מסוג זה – ממספר שעות ועד יום שלם – יכול להתקיים בצמידות לכנס, למשל יום קודם, ובתשלום לא גבוה. כדאי להפיץ את בשורת קיום הקורסים גם בקרב סטודנטים, וזה מביא אותנו לסעיף הבא.

דור המשך וקשר עם האקדמיה – על אפי להמשיך בפעילות כדי להכשיר ולעודד אנשי מקצוע צעירים: להמשיך, כמובן, עם הקול קורא לפרס העבודה המצטיינת במסלולי התיזה והדוקטורט, נוהג שהביא בשנה האחרונה להגשה של 13 עבודות (!) שזה מספר מכובד. להמשיך ולתת הנחות בהרשמה לסטודנטים ואולי אף להרחיבן. כמו כן על אגודת אפי להיות פעילה ושותפה למאמץ הקיים והחשוב לפתוח תכנית לימודים לתואר שני במדידה והערכה חינוכית ופסיכולוגית (ועדה שפעיליה הם רות בייט-מרום, מיכל בלר, צור קרליץ והחתום על הכתבה) ולחזק את הפסיכומטריקה בקורסי תואר ראשון באוניברסיטאות ובמכללות.

ידיעון ואתר האגודה – המגמה שהחלה בשנים האחרונות להרחבת היריעה – ידיעון עשיר יותר וכתבות ארוכות יותר – היא מבורכת מאד בעיני, ואשמח אם תמשיך. אמנם לא כל חברי האגודה קוראים את הידיעון (ומן הסתם לא יקראו את שאני כותב כאן...) אבל אפשר בהחלט להניח כי ידיעון איכותי ייקרא על ידי יותר אנשים ויהווה במה להפצת תכנים אירועים ודעות. ניתן כיום לגשת לכל ידיעוני העבר דרך אתר האגודה, שהוא עצמו צריך לצמוח ולהוות מקור מידע עדכני לתכנים ומסמכים רלוונטיים.

כנס שנתי – אחרון והכי משמעותי – הכנס השנתי היה, ויהיה, מוקד הפעילות של האגודה. הצעותיי בנושא הן: **מושבים מקבילים** – להמשיך ולקיים מושבים מקבילים, לפחות שניים בכנס, **כדי לאפשר מגוון של הצגות ומציגים**, אלא אם כן מספר ההגשות ואיכותן אינם מאפשרים זאת; **פרסום בתקשורת** – המועצה מתלבטת כבר שנים בשאלה האם לפרסם את קיום הכנס בתקשורת מתוך תפיסה שהפרסום מעלה את יוקרת התחום ומציג לציבור את הנושאים שבהם עוסקת הפסיכומטריקה ואת האנשים שפועלים בתחום זה. טיעון הנגד לפרסום הוא ההוצאה הגדולה, העשויה להגיע לאלפי שקלים לפרסום מודעה בעיתון. לדעתי, המטרה חשובה ו"שווה" את המחיר. כמובן שיש להחליט מהו אפיק הפרסום המתאים שלא יכביד על קופת האגודה; **פן חברתי** – למושב האלטרנטיבי שהתקיים בכנס האחרון הייתה, לדעתי, תרומה חברתית ואולי אף מגבשת. אני ממליץ מאד להמשיך ביוזמות מסוג זה.

אני זורק את הכפפה לעבר המועצה וחברי אפי ובטוח שיימצאו האנשים שישכילו לממש רעיונות אלה ואחרים כדי לקדם את ענף הפסיכומטריקה בישראל.

לשאלות או הערות בנושא הכתבה ניתן לפנות אל:

אבי אללוף avi@nite.org.il

כלי פרטני לאיתור חוזקות וקשיים במתמטיקה בכיתה ג'

חני שלטון, ראמ"ה

בשנה האחרונה החל בראמ"ה פיתוח של כלי פרטני לאיתור חוזקות וקשיים במתמטיקה של תלמידים הלומדים בכיתה ג'. הכלי מפותח כמענה לצורך של מורים לאתר קשיים במתמטיקה העלולים לפגוע בהמשך בתפקוד נאות של תלמידים בכיתה ג' ואילך. פיתוח הכלי הוא פרי שיתוף פעולה בין ראמ"ה לבין המנהל הפדגוגי והפיקוח על הוראת המתמטיקה במשרד החינוך, והוא מתבצע על ידי ראמ"ה בעזרת צוות במטח¹.

ההחלטה להשתמש בכלי דווקא בתחילת כיתה ג' נובעת מכך שקשיים שתלמידים נתקלים בהם בכיתות א' וב' נובעים, לעתים, אך ורק מעיכוב בהתפתחות, ולכן בהמשך הלמידה הם נעלמים. בכיתה ג' המושגים המתמטיים מתחילים להיות פורמאליים ומופשטים יותר, ולכן איתור מוקדם של הקשיים בהם נתקל התלמיד, וטיפול מתאים בהם, יאפשרו לתלמיד להמשיך ולהתקדם בלימודי מקצוע המתמטיקה. הכלי ממוקד אך ורק בנושאים שבלעדיהם לתלמיד יהיה קשה להשתלב בהמשך לימודי החשבון בכיתה ג'.

הכלי כולל ארבע מבניות (מודולות) שעוסקות בנושאים המרכזיים הנלמדים בכיתות א'-ב' (חיבור וחסור, המבנה העשרוני של המספר, כפל וחילוק וגיאומטריה) ונבנה בהלימה לדרישות תכנית הלימודים הממוקדת ברכישת מושגים ומבנים מתמטיים, בפיתוח מיומנויות וכישורים בתחום מספרים ופעולות, בתחום פתרון הבעיות וגיאומטריה.

תהליך ההערכה מתבצע על-ידי המורה כהליך של השערת השערות לגבי הידע של התלמיד או הקשיים שלו, ובחינתן באמצעות מידע שנאסף מהתלמיד תוך כדי שאילת שאלות על-ידי המורה (או הצעה לפעילות של התלמיד/ מתן אמצעי המחשה/ רמז/ תשאול נוסף וכדומה). שאלות אלו יסייעו למורה להבין את הקושי או את הבעיה ולהעריך את ההבנות של הלומד אם באמצעות תוצר כתוב של הלומד או אינטראקציה/שיח עמו.

המיפוי של השאלות והפריטים, שניתן למורה כחלק מן הכלי, כולל את חלוקתם לנושאים ולתתי נושאים בהתאם לתכנית הלימודים. אלה מאפשרים למורה לאפיין את קשייו של התלמיד. כך למשל, אם התלמיד לא הצליח לפתור תרגיל של חיבור וחסור במספרים דו ספרתיים הדורשים פריטה והמרה, תוכל המורה לנקוט בדרכים שונות לאיסוף מידע על ביצועיו: כתיבה, שיחה בעל-פה, בקשה לתיאור האסטרטגיה שנבחרה על ידי התלמיד (למשל בתרגיל כפל אסטרטגיה של חיבור חוזר, חיבור באמצעות אצבעות וכדומה), בקשה להסבר ולהנמקה לגבי האסטרטגיה שנבחרה לפתרון, תצפית בעבודת

1 מטח (המרכז לטכנולוגיה חינוכית) היא החברה הזכיינית של ראמ"ה לפיתוח מבחנים וכלי מדידה

התלמיד הכוללת גם שאלות והכוונה ממוקדת (למשל בתרגיל חיבור $20+49$ כאשר התלמיד שוגה – המורה תוכל לכוון את התלמיד באופן הבא: $10+10+49$). זאת על מנת להציף את הידע החלקי של התלמיד במקרים בהם התשובה היא שגויה.

עקרונות הקשורים למבנה הכלי, לדרך העברתו ולשימוש בו

- הכלי גמיש וכולל מבניות בנושאים שונים, כך שניתן להתאים לתלמידים מסוימים מבניות ספציפיות על פי המידע המצוי בידי המורה, ועל פי המידע שנצבר בתהליך העברת הכלי. כל מבנית כוללת מבחינה תכנית נושא אחד מתכנית הלימודים, ועונה על מספר מועט של שאלות תוך בידוד של מיומנויות ותתי נושאים, כדי שיהיה אפשר למקד את הקושי.
- הכלי נבנה על סמך מיפוי של הידע ההכרחי (הקריטי) הנחוץ לתלמידים לקראת לימוד מעמיק יותר של הנושאים המתמטיים על-פי תכנית הלימודים בכיתות ג' ומעלה.
- המתודה לאיסוף המידע מותאמת במידת האפשר לתלמיד כפרט ונשענת גם על ההיכרות של המורה עם התלמיד, זאת כיוון שתלמידים שונים מתפקדים טוב יותר בדרכים שונות. לדוגמה, יש תלמידים שיתפקדו טוב יותר כאשר הם עובדים לבד, בעוד שאחרים יתפקדו טוב יותר בשיחה עם המורה. איסוף המידע יכול להיעשות בדרכים מגוונות: סוגים שונים של שאלות כתובות ושאלות בע"פ, משחק, עבודה עם אמצעי המחשה ובלעדיהם.
- הכלי בנוי כך שלא ניתן יהיה לעשות בו שימוש לרעה לצורך דרוג התלמידים, תיוגם או לצרכים של העברת מידע לגורמים חוץ בית-ספריים. מהכלי לא יפקו ציונים, שכן הם אינם יכולים לשרת את מטרת הכלי. יחד עם זאת, הכלי כולל טבלאות המסכמות את ביצועי התלמיד כך שהמורה יכולה לשתף במידע את הצוות החינוכי ו/או את ההורים.
- הכלי יהיה מלווה במדריך למורה שיספק מיפוי והמשגה של המבניות השונות, של התכנים ושל המיומנויות, כמו גם מיפוי של סוגי השאלות והפריטים וחומר המתאר שגיאות נפוצות, תפיסות שגויות ודרכי עבודה מומלצות. כל זאת על מנת שהמורים יוכלו לאפיין בקלות יחסית את הקשיים של התלמיד ויכלו לתכנן דרכי עבודה עם התלמיד על מנת להתגבר על הקשיים שהתגלו.

לשאלות או הערות בנושא הכתבה ניתן לפנות אל:

חני שלטון hshilton.rama@education.gov.il

פרויקט ECOSTAR לרפורמה בהוראת השפה האנגלית בהשכלה הגבוהה

רות פורטס, מאלו

מטרת פרויקט אקוסטאר (English as the Cornerstone of Sustainable Technology and Research) היא להתאים את אופן הוראת אנגלית כשפה זרה במוסדות להשכלה גבוהה כך שסטודנטים יוכלו לתפקד באופן יעיל יותר בכלכלה הגלובאלית, ולעבוד עם שותפים ממדינות אחרות. כרגע הוראת האנגלית במוסדות להשכלה גבוהה מתמקדת בעיקר בהבנת הנקרא, והכוונה היא לשים דגש רב יותר על יכולות של הפקת שפה (דיבור וכתובה). בסקר שנערך בקרב סטודנטים ובוגרים של תכניות האנגלית כשפה זרה לפני שנתיים, במסגרת פרויקט של טמפוס בשם English for All, כשני שלישי הצהירו שהמיקוד בקריאה אינו נותן מענה לצורכי האנגלית המקצועיים שלהם.

מטרתו של פרויקט אקוסטאר, הממומן ע"י ארגון טמפוס (ארגון של האיחוד האירופאי שמטרתו מודרניזציה של ההשכלה הגבוהה בארצות האיחוד ובארצות אחרות), היא להתאים את הוראת האנגלית בכל המוסדות להשכלה גבוהה בארץ, לסטנדרטים האירופאיים שכוללים תכנית לימודים מפורטת לשש רמות של שליטה בשפה (CEFR - Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment). אימוץ הסטנדרטים האירופאיים יביא להכרה בין-בינלאומית בבוגרי תכניות הלימוד ויאפשר חילופי סטודנטים בין מוסדות ישראליים למוסדות אחרים באירופה.

פרויקט אקוסטאר יספק מפרט של התכנים, המיומנויות ודרכי ההערכה לתכנית הלימודים החדשה. לצורך כך נוצרה שותפות בין מוסדות רבים בארץ לבין מוסדות אירופאיים שלהם ניסיון בעבודה עם רמות ה-CEFR. משתתפי הפרויקט המקומיים הם: מכללת אורט בראודה להנדסה, האוניברסיטה הפתוחה, אוניברסיטת תל אביב, המרכז הבין-תחומי בהרצליה, המרכז האקדמי של נצרת, מכללת סמי שמעון להנדסה, מיט"ל, הסתדרות הסטודנטים, ומאל"ו. המשתתפים מחו"ל הם אוניברסיטת מאסטריוכט (הולנד), האוניברסיטה הטכנית של קלו-נפוקה (רומניה), אוניברסיטת אקוילה (איטליה), אוניברסיטת לסטר (בריטניה), אוניברסיטת ניקוסיה (קפריסין), ואוניברסיטת וורוצלב (פולין).

מידע נוסף על הפרויקט אפשר למצוא באתר האינטרנט של מאל"ו:

<https://www.nite.org.il/index.php/he/research-conferences.html>

למידע נוסף על ה-CEFR:

http://en.wikipedia.org/wiki/Common_European_Framework_of_Reference_for_Languages

לשאלות או הערות בנושא הכתבה ניתן לפנות אל:

רות פורטס fortus@nite.org.il

ידיעון אפי עומד לעבור שינוי!

בימים אלו נבחנים רעיונות שונים לשינוי מתכונת הידיעון. אנו סבורים כי ידיעון הוא צינור טוב להעברת מידע שוטף ועדכני בין בעלי העניין בתחום. אחד הרעיונות שעלו היה להפיץ בכל פעם, ובהתאם למצאי, "ניוזלטר" קצר הכולל עדכונים והודעות קצרות.

נשמח לקבל מכם רעיונות נוספים!

ובינתיים, נבקשכם לשלוח באופן שוטף מידע הקשור בתחום המדידה והערכה, שנראה לכם שיעניינו את קהל הקוראים.

המידע יכול להיות בנושאים האלה:

1. דיווח על קורסים אקדמיים, השתלמויות וכנסים בנושאי מדידה והערכה
2. עדכון על מחקרים חדשים מהשדה או האקדמיה
3. המלצות על מאמרים / ספרים / פרקים / אתרי אינטרנט מעניינים
4. דעות ותגובות

אנא שלחו החומרים לעורכת הידיעון:

ד"ר עינת נוטע-קורן, ראמ"ה
 דוא"ל: enotea.rama@education.gov.il

חברי הוועדה המייעצת:

פרופ' אייל גמליאל, המרכז האקדמי רופין
 גב' אסטלה מלמד, מטח
 פרופ' שאול פוקס, אוניברסיטת בר אילן
 ד"ר סול פיין, מידות

היכוננו לכנס אפי 2015

בתחילת פברואר בירושלים
פרטים בקרוב

עקבו אחר עציכונים גם באגף אפי www.ispa.org.il